

פַּלְדָּכְיִסְקָוֶה

גָּלְיוֹן 488 [שָׁנָה י'א]

שבט שירה

שובבים ד

פרשת בשלח תשע"ט

געוקומען גיט מען צו פרעה זאגן, כי ברוח העם, זיי זענען אנטלאפַן. האט פרעה מלhitט געווען פארוואס קומען זיי נישט צורייקי מוז דאק זיין וויל זיי האבן געלט און רכווש גודל, מליא דארפַן זיי נישט צורייק קומען, האבן זיי יעט חרטה געהאט אויף די געלט, און נישט אויף דעם א羅יסישקן דריי טאג, מיט דעם איז גוט רשי': איז עס שטייט אין די תורה: ניאמרו מה זהה עשיינו כי שלחנו את ישראל ממעבדנה איז דאך שווער די קשיא פון אה"ח ה'ק' איז זיי האבן געמאזט שיקן די אידן, איז וואס איז שיק' חרטה? דעריבער זאגט רשי' מעבדנו, מינט דיג געלט וואס זיי האבן גבערברגט, און אויף דעם איז געווען זיעיר חרטה. (כרום צבי תרכ"א להר' צבי זאב ב'ר אלעדר גאלדבערג זיל הסכמת הכליה חמדה ועוד רבנים)

דרוש פון אה"ח ה'ק' אויף כי ברוח העם
ונגיד למלך מצרים כי ברוח העם ויהפַך לכב פרעה ועבְרִי אל העם ויאמרו
מה זהה עשיינו כי שלחנו את ישראל מלעברנה (יד ה) דארף מען פארשטיין
פארוואס שטייט כי ברוח, וואס איז משמע איז זיי האבן געזען סימן
או זיי זענען אנטלאפַן, און נישט כי הָלֵךְ? אויך עס שטייט ויהפַך איז
משמע זיי האבן חרטה געהאט, בשעת זיי האבן געונג קלעפַן
און געצואונגען געווען א羅יסישקן די אידן אויך וואס מינט כי ברוח
"הָעָם"? נאר איז פ' בא (י ז) זאגט דער אה"ח ה'ק' דער טעם פארוואס
פרעה און קענקט האבן זיך געשטרקט? וויל זיי האבן געהאלטן איז
חלילה דער אויבערשטער קען נישט אלעס טאן וואס ער זאגט, און
זיין רייד איז זיך אפזונאַרַן, אבער כי מכות בכוורת האבן זיך שיין
געמאזט מודה זיין איז דער אויבערשטער קען חרוב מאן די וועלט און
כ"ש מצרים, מליא איז משה בעט פון פרעה איז דער אויבערשטער
ויל ארויסישקן די אידן אויך דריי טאג, מוזן זיך פאלגן, וויל זיך
גלויבן איז וואס דער אויבערשטער זאגט איז אמת, און נאך א טעם
פארוואס זיך האבן געגוליבט איז אידן וועלן צורייק קומען: איז וועגן
זיך האבן געבארגט די געלט און אויב זיך וואלטן געוואלט צונעמען
זיעיר געלט, וואלטן זיך דאס גראינגעורהיט געקענט אלעס נעמען בי די
שלשתימי אפילה, און דער אויבערשטער וואלט געקענט הייסן מען
אל געבן אלע געלט פאר די אידן און מען וואלט געגעבן, מליא
האָבן די מצרים מסכים געווען א羅יסישקן אויך דריי טאג, און יעט
או זיך אידן קומען נישט צורייק, מוז דאס זיך זיעיר קאָפַן און
ニישט דעם אויבערשטער. דאס מינט כי ברוח העם" די פאלק האט
אנטלאפַן, און וועגן דעם האבן זיך יעט חרטה געהאט אויפַן
אָרוֹיסִישְׁקָן. ויהפַך לכב פרעה ועבְרִי אל-הָעָם, וויל דער פאלק איז
אנטלאפַן און נישט איז דער אויבערשטער האט געהייםן. (אור החים ה'ק')

פרק כ"ב] ואוינקל און הילכה – בשר בחלב:

נותן טעם לפגם
אין יו"ד (ס"י ק"ד און ק"ב) שטייט או אויב מען געקט נאך א מעת לעת,
24 שעא, פון ווען מען האט געקט איז אטאָפַאַיסַּוּר, איז דאס מותר
וויל נוותן טעם לפוגם מותר, נאך א מעיל איז די טעם פוגם און אס'ר'ת
ニישט. עס איז דא א אינטערעסאנטער ספר התורמה – אַראַשְׁוּן – וואס דער
טור ברענgett (ס"י צ"ד) אויב מען האט געקט אַיסַּוּר, און למשל 12
שעה שפעטער האט מען געקט איז טאָפַ ווּאַסְעָר, און 13 שעא
און ווען די דריי טאג זענען אַרְיְבָּר און די אידן זענען נישט צורייק

פארוואס ווילן די אידן ווילן צורייקניין קיון מצרים?
כִּי אָמַר אַלְקִים פָּנִים יְגַתְּחֻם הָעָם בְּרֹאָתָם מִלְחָמָה וְשָׁבּוּ מִצְרִים: (יג ז) זאנט
רש"י פָּנִים יְגַתְּחֻם: יְחַשְׁבוּ מִלְחָמָה עַל שִׁיצָּוֹת וְתַנוּ לְבָשָׂבָּא: דָּאָס מִינִינְתָּא אֶז
די אידן ווועלן חרטה האבן אויך וואס זיך זענען אַרְוִוִּיסְפָּן מִצְרִים אֶז
וועלן טראכטן צורייקניין. פרען אלע וואס איז רשי' מוסיף אויפַן
פסוק? נאר די גם' (סוטה דף כא ע"א) ברענgett: שטייט כי גָּרְמָצָה וְתוֹרָה
אוֹרָה: (משל' ו כג) אֲמָצָה אַיִן וּוְיַי אָגָּר, אֲזֹוּ וּוְיַי אָגָּר בְּאַלְיִיכְטָן אֶז
בְּאַשִׁיצָּת דַּעַם מַעֲנְטָשׁ נָאָר וּוְעַס בְּרַעַנְטָן, אֲזֹוּ בְּאַלְיִיכְטָן אֲמָצָה אֶז
בְּאַשִׁיצָּת דַּעַם מַעֲנְטָשׁ נָאָר בְּשָׁעַת עַר טוֹטָה דַּי מִצְחָה. קומט רְבָּא אֶז
זאגט: תורה האט אַכְחָד צוֹבָא בְּאַשִׁיצָּת אַרְטְּעוּזָן דַּעַם מַעֲנְטָשׁ אַפְּלִוּ
נאָכָן לְעַרְעָנָן, אַבְּעָר אֲמָצָה בְּאַשִׁיצָּת אַפְּלִוּ נָאָכָן טָאָן דַּי מִצְחָה, אַבְּעָר
עַס רְאַטְּעוּזָן נָאָר בְּשָׁעַת דַּי מִצְחָה. (וְיַי הַמִּי) אַמְרָה בְּעִידָּנָה דַּעַס בְּהָ
מְגַנְּבָא וּמְצָלָא בְּעִידָּנָה דָּלָא עַס בְּהָ אַנְגִּי מְגַנְּבָא בְּנִין בְּעִידָּנָה דַּעַס בְּהָ
בְּנִין וּמְצָלָא בְּעִידָּנָה דָּלָא עַס בְּהָ אַנְגִּי מְגַנְּבָא לְמַצְלָא [מְצָלָא] פרען דַּי בְּעִילִי תּוֹס' אוֹרִיךְ
רְבָּא אֶז דַּי בְּרִיתְתָּא אַיִן דָּאָךְ מִדְמָה מִצְחָה צָוּנָר אֶז נָר בְּאַשִׁיצָּת
בְּשָׁעַת עַס בְּרַעַנְטָן? וּוְאַלְמָעָן גַּעֲקָעָנְטָן מְאַכְן אַזְלִיקָן: רְבָּא וְעַדְתָּא אֶז
אֲפָל וּוְאַס מַעַן גַּעֲקָעָנְטָן חרטה אוֹפְּנָן טָאָן דַּי מִצְחָה, דַּעַמְּאַלְטָן
בְּאַשִׁיצָּת דַּאָס אַפְּלִוּ שְׁפָעַטָּר, אַבְּעָר דַּי בְּרִיתְתָּא רְעַדְתָּא
הָאָט חרטה אוֹרִיךְ דַּי מִצְחָה דַּעַס נָר וּוְיַי אֶז בְּשָׁעַת
עַס בְּרַעַנְטָן. [און אֲזֹוּ אֲזֹי מִשְׁמָעָן אַזְנָתָם (פסחים דף ח ע"ב)] יָצַץ לְכָאָרוֹה אַיִן
שְׁוֹעֵר צָוּ פְּאַרְשְׁטִין אַזְנוּזָר פְּסָוק: וּוְיַי דַּי אַיִן הָאָבָן דָּאָךְ גַּעֲטָן
דַּעַם רְצָוָן ה' אַרְוִוִּיסְפָּן פָּזָן זִיְּנָן אַזְנָתָם דַּי מִצְחָה זִיְּנָן
אַפְּלִוּ נָאַכְדָּעָם, אֲזֹבְּ אֲזֹוּ וּוְיַעַן זִיְּנָן פָּזָן זִיְּנָן
וְשָׁבּוּ מִצְרִים? דַּעַרְבָּר זִגְעָט רְשִׁיְּ יְחַשְׁבוּ מִלְחָמָה עַל שִׁיצָּאוֹ, זִיְּנָן
חָרְטָה הָאָבָן אוֹרִיךְ דַּי מִצְחָה, אַזְנָתָם אַזְנָתָם בְּאַשִׁיצָּת שָׁוֹן
מִצְחָה, דַּעַרְבָּר וְתַנוּ לְבָשָׂבָּא: אַזְנָתָם זִיְּנָן וּוְעַלְן צורייקניין. (כלִי חמדָה
להגאון ר' מְשׁוֹלָם יִשְׁכָּר מְסִתְּאַנְסְּלָבָן וְצַ'ל)

מיות שמחה זענען די אידן אַרְוִוִּיסְפָּן פָּזָן מִצְרִים
וחמשים עַלְוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִאָרֵץ מִצְרִים: (יג ז) וחמשים אַיִן דַּי אַוְתִּוְתָּה
וְשָׁמְחָה, אַזְנָתָם זִיְּנָן אַרְוִוִּיסְפָּן פָּזָן מִצְרִים מִיטָּשָׁה
תְּצָאָן, אֲזֹבְּ אַזְוִי פְּאַרְשְׁטָאָס שְׁטִיטָה נִשְׁתָּה וְשָׁבָּהָן עַלְוָה
פְּאַרְשְׁטָאָס די אַיִן זענען גַּעֲקָעָנְטָן בְּשָׁמָה? וּוְיַי זִיְּהָאָבָן זִיְּנָן גַּעֲהָלָטָן
בַּיְּנָה שְׁעִירָתָה אַזְנָתָם זִיְּנָן זִוְּהָאָבָן זִוְּהָגַעְעָבָן צָוּ גַּיְינָן יָצַץ צָוּ בְּשָׁעַרְיָה
קְדוּשָׁה, הָאָבָן זִיְּנָן זִיְּנָן דַּעַרְבָּר מְזָרְעִידִיט, דַּאָס אַזְנָתָם
אוֹרִיךְ פְּוֹפְּצִיגְמְדָרִיגָּות: פָּזָן טּוֹמָאָה צָוּ טְהָרָה. (דְּבָרִי יִשְׂרָאֵל מַאֲדָזִין)

מִעְבָּדֵינוּ מִינִינְתָּא גַּעֲלָתָן
ונגיד למלך מצרים כי ברוח העם ויהפַך לכב פרעה ועבְרִי אל העם ויאמרו
מה זהה עשיינו כי שלחנו את ישראל מלעברנה (יד ה) זאגט דער טעם פְּאַרְשְׁטָאָס
בשביל ממון השאלות, און גענומען, און גענומען זיַּנְתָּה תְּמָה וְוּיְלָאָן אַזְנָתָם
די אידן פון זיַּנְתָּה וְיַעֲנָדָן זיַּנְתָּה וְיַעֲנָדָן זיַּנְתָּה וְיַעֲנָדָן
שתייט מִלְעָבָן, וואס דאס מינט ארבעטע, און נישט געלט? אויך
פרעגט דער אה"ח ה'ק' ווי אֲזֹבְּ אַזְוִי הָאָבָן זִיְּנָן זִיְּנָן אַזְנָתָם
איַדְן וּזְיַי זענען גַּעֲקָעָנְטָן גַּעֲזָוְנְגָעָן? נאר מען קען זיַּנְתָּה וְיַעֲנָדָן
משה האט געבעטען פון פרעה אַרְוִוִּיסְפָּן צָוּ לְאָזְנָתָם זִיְּנָן נִשְׁתָּה צָוּ

בשר בחלב רעכנתן מען די 24 שעה פון קאכן די בשר אדרודר פון שפצעטר האט מען עפנס געקיacct. יעצל לאורה אין דאס מען פון 24 שעה פון קאכן די איסור וואלט געדארפט זיין מותר, זאגט די ספר וואך ווועט מען מאיריך זיין בעזה"י אין דעם. (שםמ' זבלון תשע"ט) התרומה איז מען רעכנתן די 24 שעה פון קאכן די וואסער. אבער ביי

מדור העובדים

דולר אמוריה פשוטה אין צדיק באקומט על עשיית פאל אסאך דוכות

וילויל זוי רעדן נישט אינגעַר צום אנדערן, אבער ברוך ה' געבעטן אויז פולצ'לינג בעוואָרַן אֲשֶׁר צוֹיְשָׁן דִּי בְּרִידָר אָז זַיְוִילְן יַעֲצֵט פֿאָרָקְוִיפָּן דִּי וַיַּיְן קָעָלָעָר, אָבָעָר זַיְוִילְן פֿאָרָקְוִיפָּן אַלְעָם צו אַיְזָן סָוחָר אָז נִישְׁתַּפְּמָעָר פְּעָמָר. אָז דִּי
פרִיזְיָן אויז מְמַשְׁחָה האַלְבָּג גַּעַלְתָּן!

עד שענcker קוונקלט און וויסט נישט וו אודום צו זאנן או ער האט נישט א פרומטה, און אודאי נישט איז סכום צו קויפן א זיין קעלער! דער מעקלער עט זויי דער שענcker קוונקלט און זאנט: איך פארשטיי או דו האט שווין אויסגענטצט דריינ געלט אופּס חורה, נו! מאכט נישט אום אלען קענען דיר אלען א ארונטליך סוחר בין איך זיבער או די ברידער וועלן מסכימים זיין דאס צו פארקיפן אויף באָרג. און דער מעקלער גיטץ צו די ברידער און לײַטס פאר זיין הצעה און ווילל די ברידער האבן שווין אויך געהרט וועגן דעם שענcker פון קראָאָקָה, האבן זיי מסכימים געווען און מען האט זיך אועונגניעעצעט און געשרבִּן א שטר און געמאכט א געשטעט.

ע. היליגוּן אָבִן נָזַרְעֵל וְעַדְעֵל מִשְׁעָה אָנָן גְּעוֹנָת וְעַמְּגָעָן פָּנָעַנְעָר בְּאוֹאָסְטָר וְוַיַּן קָעֵל אַנְן קְרָאָקָא, אָנָן גְּעוֹנָת וְוַיַּן דָּעָר כָּחָ פָּונָ אַמְּנוֹנָת צְדִיקִים בְּתִימָוֹת קָעֵן דְּעָרְגָּרִיכָּן: עִשְׂרָיוֹת פָּאָרְן שְׁעַקְעָר אָנָן פָּאָר זִיְּנָעָן בְּגָוֹשָׁה אַיְּה וְיַיְּמָרְגָּרְיוֹן דְּבוֹרָה, סְפָרְבָּרְבָּלְגָּרְבָּה.

שפער האט מען עפֿעס געڪאָט. יעַצְתּ לְכֹאָרָה אִיז דָּאָס מֵעָרְ פָּוּן
24 שָׁׁהָה פָּוּן קָאָכְן דִּי אִיסְׁוּר וּוְאָלָט גַּעֲדָרֶפֶט זִין מוֹתָר, זָאָגֶט דִּי סְפָּר
הַתְּרוּמָה אָז מַעַן רַעֲכָבָנְטָן דִּי 24 שָׁׁהָה פָּוּן קָאָכְן דִּי וּוְאָסְעָר. אַבְּעָר בִּי

בדיעבד ר' יארון האט ער אינגענצעAMILT א שיניע פארמענון.

עם האט זיך געמאכט א געשעפט וואס ער האט ארײַנגעליגט זיין געלט אין דעם
אבער מה' יצא הדרבּ, און ער האט פֿאָרלוֹן זיין גאנצֵן פֿאָרמען אין דעם
געשעפט. האט ער שׂוֹן נישט געקענט אַינְקּוֹפּן אַגְּרוּסָה קּוֹאנְטָם פּוֹן וּזִין, נאָר
האט געמוֹת אַנְבָּרָגָן אַבְּיסָל גַּעֲלָט אַונְהָאָט גַּעֲקִיפַּת אַפְּאָר פֿעַסְעָר אַונְדָּאָם
בְּאַצְּאָלָם אַונְן אַיזְנָאָבְּלָבְּן מִיט אַבְּיסָל גַּעֲלָט אַוְּפָקְזָו לְעָבָן. אַזְוִי האט זיך דאמ

געפירות עטלייכע יאר,

איןiarחאתערגעהערטפונצידיקערהעשלעמרימינובזוקלאוןזיענדריגאתמיומותדיןאייד,האטערגעהאטאמונהאודרעדצדיקוועטאיםהעלפן,אוןפוארעראייזגעפראןקיינאננאראיןיאקופווין,פארטערזוםצדיקאוןגעטעטאביסלפונזייןגבארנטעגעלטאונגיטדאםפארןצדיקאלעמאפרון,דרעדצדיקגעטעטאוןליינטזייןקוויטלאונזאגטפארןשענקרע,אייבידוווילסטאגוטערברכה,ואלסטומירגעבעןרכזגעטלט,וואמדאסאטאנגעטראפונגקטוופילדרעשענקרעהאטאנגעטראפטווחיאיניצאקסופווין.

דער איד טראכט נישט קיין סאך און גיט איבער פארן צדיק דעם בייטל געלט און דער רבוי ווינטשט אים אן ער זאל האבן אַ אויסערגעגענטליך הצלחה אין זיין איינקייפן ווין אין אונגענאר, דער שענ侃ער איז מלא שםוחה און פול מיט אומנה און פארט קיין אונגענאר. דער סדר איז געווען אוּם איז געווען איז די צייט פון פארכוּפָן די זיין, פלען סוחרים אַרומדעריען איזן מארק און די מעקלערס פלען אַנטראָן ווין פאר די סוחרים, אונזער שענ侃ער דרייט זיך אהער עטיליכע טעג און ער אַנטזאנט די מעקלערס, דערווויל די מארק פון פארכוּפָן האט זיך שוויין געהאלטן ביהם פארשליסן, און דער שענ侃ער נלויבט איז צדיק אוּם ישועה ווארט אים אַפְּ אַוְ בְּלִיְּמֶת וְאַדְּ בָּרָמֶת.

דרי מארק האט זיך פארמאכט אבער דער שענקרע, זייןדריג אײַינציגער סוחהָר, איז נאך געלבלֵין אין די אַכְּסְנִיא וואו די סוחרים פֿלְעָן אַיְנְשְׁטַיְן. עס גויט אַרְבִּיעָר אָפָּאָר טָעָג וווען דער שענקרע הערטט ווי מעַן זוכְטַן זַיְעַר נוֹטִיגָא סוחָר פֿון ווַיְיָן אָוָן וווען ער קומֶט צו זַיְיָ, זאנט אַים דער מעַקלָּעָר: אַיך האָב פֿאָר דִּיר אַ גַּעֲשַׁפְּט ווֹאָס דוּ ווֹעַסְט קָעַנְגַּן גַּאֲרַשְׁיָן פֿאָרְדִּינְעָן אָוָן דער שענקרע הערטט אַים אָוִים: עס גענְגַּן דָּא צְוַיְיָ בְּרוּדְרָעָן ווָאָס האָבָן גַּעֲרַשְׁנָטָן פֿון זַיְעַר טָמְאַן אַ רְיוּזְקָן קָעַלְעָר פֿון גַּטְעָן ווַיְיָן, אָבָעָר די לעַצְטָע צוֹאַגְּצִיגָא יַאֲר אַיז גַּעֲוָעָן אַ קְרִינְגְּרַיְיךְ אָוּוּשָׂא די אַזְוִיְיךְ בְּרוּדְרָעָן די ווַיְיָן קָעַלְעָר שְׂטִימָט אַוְיָן פֿאָרְשָׁלָאָסָן אַן פֿאָרְזְּגָלָט

הוּא גָּדוֹל בְּעֵינֵינוּ שֶׁלְמַדְתִּים לְקֹפְרִים נִבְמַצָּא וְקֹפְרִים עֲתִיקִים וְחַכִּים יְדֵי צָיו אַפְּדָקוּתִים א' שִׁינְעָשׂ מִתְהָ

ר' גמליאל על פ' בהר בחולתי פון חתום סופר שיין געבענדערן און איבערנונגעצעט די תורה \$.36000. ספר מיט התייחסות הנאנן ר' יעקב יהושע הילוי הורוויז אַאייניקל פון הפלאה און אַאיירעס בי האנן ר' אַפְּרִים זלמן מרגליות פון בראָד, אויך פון זיין זון הנאנן ר' פֿינְהַס, ישמהו משעה שמוט וקרא דפֿרָע עס חותמת בית האדמו"ר בית אהרן מקארלאין בעיר העתיקה, יודיע בינה דפֿוֹר נידר, ספר קול ערב חסידישע ספר לאַידען, שטע זוהר ביןינו דפוס זיטאמויר, מון אַברָהָם פון טרייסק מיט דעם ברמה און אַזעלטען שיניען מוצב מיט גוט פֿאָרי, ערשותדר דורך שונת העמיקים פון טשערקאמ און הארכנטיסטייל, פֿאָראָ רב אָן צעהלְימָרָך זוקְאַל צואָעָמָעָן שריבָּן אֶבְּרִיאָו צו מוחק ייִן תורה, שייע אוֹרָה חִיִּים נֵישׁ דפוס זיטאמויר מוצב מפֿאָר, ספר ואָס האַט באָלָאנְט צו הרה"צ ר' עַנְקְלָע פֿשְׁעָוָרָסְק, חומש עס פֿירְשָׁשׁ שם אַפְּרִים ותוֹצָאָות חִיִּים טְשֻׁעָרָנוֹזִין תְּרָאָ, ספר ממשנה הלהבות מיט הקדש המותבר אוננוואר רב וצְלִי צו הרה"ק ר' פֿנְחָס שלום האגע מוֹיְנִין זוקְאַל מיט זיין חתימה שִׁיך לאמרי חִיִּים מוֹיְנִין, ברית אַברָם דפוס ראשון, ר' פֿאַטְהָמָת חתימה ר' ברוך בענדליך ליכטנשטיין אַבְּוִי של הרה"ק ר' אַבְּשָׂה מְקָרָאָלָא, בריו פון התימת הרה"ק ר' אַבְּשָׂה מְקָרָאָלָא, זיינע סודדים אַין שִׁקְאָנוּ, ערשותדר דרומ שער יוסף על הוריות פון דְּרָאָ, שאָרָה יְשָׂרָאֵל וְיְלָעָגָן דְּבָשָׂם רָאָשָׂון, בְּרַעֲשָׂט אַגְּזָלָה אַדְּבָר אַיְמָילָה בְּאַלְעָמָרָה אָנוּ אַזְּדָה וְעַזְּנָעָן אַנְדָּרָעָה סְפָרִים אָנוּ בְּרוּנוּ

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to- pardesyehudah1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM